

Atatürk Öğretmen Akademisinde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebeplerinin İncelenmesi

Investigation into the Reasons Why Preservice Teachers at the Atatürk Teacher Training Academy Choose the Teaching Profession

Araştırma Makalesi

Berkant KARGI¹ Aygil TAKIR²

Makale gönderim tarihi: 26 Şubat 2025

Makale kabul tarihi: 27 Haziran 2025

Özet

Bu araştırmanın amacı, KKTC’de ilköğretim kurumlarına öğretmen yetiştiren tek devlet kurumu olan Atatürk Öğretmen Akademisi’nde (AÖA) öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında AÖA’da öğrenim gören 116 kadın ve 54 erkek öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Veriler, öğretmen adaylarına Google Forms aracılığıyla çevrimiçi olarak sunulan Kişisel Bilgi Formu ve Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri Ölçeği yoluyla toplanmıştır. Veriler, SPSS programı kullanılarak; betimsel istatistikler, t testi ve ANOVA ile analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının meslek tercihlerinde içsel ve özgeci nedenlerin, dışsal faktörlere kıyasla daha baskın olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmada incelenen değişkenler, öğretmen adaylarının ölçek puanları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmazken, cinsiyet ve anne-baba mesleği değişkenlerinin ölçeğin alt boyutlarında anlamlı etkiler göstermiştir. Öğretmen adaylarının meslek seçimi ortak bir motivasyon temelinde birleşerek kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha bilinçli seçtiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Meslek Seçimi, Öğretmen Adayı, Öğretmenlik Meslek Tercihi.

Abstract

This study aims to examine why teacher candidates at Atatürk Teacher Academy (AÖA), the only state institution in TRNC for primary education training, prefer the teaching profession. The research group includes 116 female and 54 male teacher candidates from the 2023-2024 academic year. A survey model, a quantitative research method, was employed in this study. Data were collected through the Personal Information Form and the Reasons for Preference of Teaching Profession Scale, administered via online Google Forms. The data set were analyzed through SPSS, and findings were presented with descriptive statistics, t-tests, and ANOVA. The results revealed that intrinsic and altruistic reasons were more dominant than extrinsic factors in career preferences. Variables such as gender and parental occupation showed significant effects on the scale's sub-dimensions, but other variables did not create a significant difference. It can be concluded that teacher candidates share a common motivation for their profession, with female candidates choosing teaching more consciously.

Keywords: Profession, Profession Choice, Teacher Candidate, Preference for Teaching Profession.

¹ Öğretmen, brknt0079@gmail.com, ORCID ID: 0009-0006-9852-5869

² Dr, Atatürk Öğretmen Akademisi, aygil.takir@aoa.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3042-7585

GİRİŞ

Bireyin yaşamını şekillendiren en önemli unsurlardan biri, hayatı boyunca her gün uğraş vereceği mesleğidir. Türk Dil Kurumu (2024) güncel sözlüğünde meslek, 'Belli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş' şeklinde ifade edilmektedir. Meslek, bireyin geçmişte edindiği eğitim, deneyim ve yeteneklere dayalı olarak geçim sağlamak adına icra ettiği belirli bir faaliyeti temsil eder. Eryetiş'e (2016) göre kişinin mesleği sadece geçim sağlama yolu değil aynı zamanda kendini gerçekleştirme sürecinin de önemli bir aracıdır. Bu sebeple, meslek tercihi bireyin yaşamında verdiği önemli kararlardan biri olarak görülmektedir.

Bireyin yaşamını ve geleceğini doğrudan etkileyen en önemli karar süreçlerinden biri meslek seçimidir. Birey, mesleğini seçtiğinde aynı zamanda belirli bir çalışma şeklinin olduğu yaşam tarzını da seçmiş olur (Kılıç, 2019). Bu nedenle seçilen meslek, bireyin yaşam tarzına ve kişisel kimlik algısına uygun olmalıdır. Aksi takdirde, başarıya ulaşma konusunda birey zorluklarla karşılaşabilir ve bu durum mutsuzluğa neden olabilir. Meslek seçimi aynı zamanda ülkenin ekonomik, sosyal, kültürel ve diğer değer sistemlerini de etkilediği için; bireyin seçiminde kendi ilgi ve yeteneklerine uygun bir bakış açısıyla gerçekçi davranması gerekmektedir. Dardağan ve Hesapçıoğlu'na (1997) göre birey, hayal kırıklığı, mutsuzluk ve başarısızlık yaşamaması için meslek seçimini gerçekçi yapması gerekir. Bu sebeple, bireyin kendi özellikleri ile seçeceği mesleğin nitelikleri arasında uyumluluk özen gösterilmesi gereken önemli bir konudur.

Her meslek, istek, motivasyon ve özveri gerektirir. Ancak, tüm meslekler içerisinde öğretmenlik, en çok fedakârlık ve liderlik gerektiren mesleklerden biridir. Öğretmenlik mesleği, sabır ve özveri göstermenin yanında sürekli çalışma gerektiren bir meslek olduğu aşıkardır. Aşkar ve Erden (1987) öğretmenlik mesleğinin bu özelliklerinden dolayı başarı elde etmek için mesleğini severek ve isteyerek yapmanın oldukça önemli olduğunu belirtmektedirler.

Eğitim dinamiği ve düzenleyicisi konumunda olan öğretmen, gerekli öğrenme ortamı oluşturur, öğrencileri öğrenme süreçlerine yönlendirir ve aktif bir şekilde öğrenmelerine rehberlik eder. Okul ortamını ve sınıf atmosferini, öğrenciler için daha cazip ve keyifli hale getirir. Farklı öğretim yöntemleriyle, öğrencilerin gelişim süreçlerini etkin bir şekilde yönlendirir. Öğretmenler, bilgi taşıyıcı ve aktarıcı değil, bilgi kaynaklarına giden yolları gösterici, kolaylaştırıcı birer eğitim lideri olmalıdır (Ök, Göde & Alkan, 2017).

Toplumsal geleceğinin mimarı olan öğretmenler, avukatı, bankacıyı, doktoru, polisi kısacası nitelikli insanı yetiştiren kişidir. Bu nedenle bir toplumun kaderi, yetiştirdiği nitelikli öğretmenleridir diyebiliriz. Toplumsal açıdan da büyük öneme sahip olan öğretmenler, sosyal çevrede huzurun sağlanması, bireylerin toplumsal değerlere önem vermesi ve içinde yaşadığı toplumun kültürünü bir sonraki nesillere aktarma görevlerini yerine getirmeyi de amaçlar (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Eğitim sisteminin tüm aşamaları önemlidir; ancak, öğrencinin özellikleri göz önüne alındığında, temel eğitim ayrı bir önem taşır.

İlkokul öğretmeni, yalnızca eğitim programındaki kazanımları öğrencilere aktarmakla kalmayıp, aynı zamanda onların araştırmacı, girişken, yaratıcı bireyler olmalarına ve dış dünyaya karşı olumlu tutumlar geliştirmelerine de rehberlik eden kişidir. Bu doğrultuda, gelecek nesillerin şekillenmesinde öğretmenlerin sahip olduğu nitelikler büyük bir rol oynamaktadır. Toplumda iyi birer vatandaş, nitelikli ebeveyn, mesleğine değer veren profesyoneller ve insancıl bireyler yetiştirilmesinde ilkokul öğretmenlerinin katkısı temeldir. Eğitimin en önemli unsurlarından biri öğretmen olduğuna göre,

toplumsal sorunların çözümünde en etkili yolun da nitelikli öğretmenler yetiştirmekten geçtiği söylenebilir (Şara & Kocabaş, 2012).

Oktaý'a (1999) göre, okul öncesi eğitimde görev yapan öğretmenin sahip olduğu nitelikler son derece önemlidir. Bu eğitim kurumlarında öğretmenler, kullanılan materyaller ve uygulanan programlardan bile daha belirleyici bir role sahiptir. Anne ve babasından ayrılarak okula gelen çocuk, ilk olarak okul öncesi öğretmeni ile karşılaşır ve gün boyunca onunla vakit geçirir. Bu yüzden, öğretmenin çocukla kurduğu bağ ve ona sağladığı rehberlik, okul öncesi eğitimin başarısında kritik bir faktördür.

Okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenler, çocuklarla gün boyu sürekli etkileşim halindedirler. Bu dönemdeki çocuklar, kendileriyle iletişimde bulunan ve duygularını paylaşan öğretmenlere büyük bir güven duyarlar. Dolayısıyla, okul öncesi öğretmenlerinin çocuklarla etkili ve güven verici bir iletişim kurabilme becerisine sahip olmaları son derece önemlidir. Bu yetenek, çocukların eğitim sürecindeki duygusal ve sosyal gelişimlerini desteklerken, onlara güvenli ve destekleyici bir öğrenme ortamı sunar (Poyraz ve Dere, 2001; Akyol ve Çiftçiabaşı, 2005).

Öğretmen adaylarının seçiminde, öğretmenlik mesleğini içtenlikle isteyen ve seven bireylerin tercih edilmesi, toplumun geleceği için nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesinde atılacak ilk adımdır. Bu nedenle, öğretmen yetiştiren kurum veya fakültelere alınan adayların ilgi, yetenek ve isteklerine bakılıp karar verilmesi son derece önemlidir. Öğretmenlik mesleğinin toplumdaki bu prestijli konumu, eğitim fakültelerini seçen öğrencilerin tercihlerini belirleyen etkenleri araştırmak, devamlı bir gereklilik oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalar, meslek tercihlerinin genellikle ekonomik faktörlere dayandığını ve bu nedenle bireylerin meslek seçimlerinin, gerçek ilgi alanlarından sapma gösterebildiğini ortaya koymaktadır. Öğretmenlik mesleği açısından da aynı durum geçerlidir, çünkü yapılan araştırmaların bulguları da (Bastick, 2000; Boz ve Boz, 2008; Papanastasiou ve Papanastasiou, 1998) öğretmenlik mesleği tercihlerinde dışsal etmenlerin etkili olduğunu göstermektedir. Daha önce yapılmış çalışmaların bulgularına (Bastick, 2000; Boz ve Boz 2008; Saban, 2003) göre, öğretmen adaylarının mesleği seçme nedenlerini genel olarak üç temel kategoriye dayalı olduğunu göstermektedir. Bunlar: (1) içsel gerekçeler (mesleği sevmek, çocukları sevmek, insanları sevmek, ilgi duymak, yetenekli olduğunu düşünmek vb), (2) özgeci gerekçeler (insanlara hizmet etme arzusu, topluma faydalı olma isteği, ülkeye hizmet etme vb.) ve (3) dışsal gerekçeler (iş garantisi, uzun tatil, sosyal güvence, atanma koşulları vb.) olarak belirtilmiştir. Öte yandan, Övet (2006), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerini dört temel faktör altında toplamıştır: *bilinç, güvence, ideal ve etkilenme*. Bilinç faktörü, bireyin eğitime katkı sağlayabileceğine inanması, öğretmenliğin kutsal bir meslek olduğunu düşünmesi ve bu mesleğin kendi yetenek ve beklentilerine en uygun alan olduğuna kanaat getirmesiyle ilgilidir. Güvence faktörü ise, öğretmenlik mesleğinin sağlam bir iş olanağı sunması, mezuniyet sonrası iş bulma konusunda endişe taşımaması gibi motivasyonları kapsamaktadır. İdeal faktörü, kişinin ya puanının başka alanlara yetmemesi ya da öğretmenliği kişisel hedefi olarak benimsemesiyle ilişkilidir. Son olarak, etkilenme faktörü, adayların öğretmenlik tercihlerinde aile bireylerinin ya da çevresel faktörlerin yönlendirici etkisini ifade etmektedir.

Meslek seçim sebepleri, toplumların farklı sosyal, kültürel ve ekonomik özelliklerinden kaynaklı olarak çeşitlilik gösterebilmektedir. Örneğin, Papanastasiou ve Papanastasiou'nun (1997) ABD ve Kıbrıs'taki ilköğretim öğretmen adayları üzerinde yaptığı bir araştırma, meslek tercih sebeplerinin ülkeler arasında nasıl farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu çalışmada, ABD'deki adaylar içsel gerekçeleri en önemli tercih sebebi olarak belirtirken, Kıbrıs'taki adaylar dışsal faktörlerin daha baskın olduğunu ifade etmişlerdir. Papanastasiou ve Papanastasiou'nun (1998) Kıbrıs'ta yürüttükleri başka bir çalışmanın sonuçları, mezuniyet sonrası hızlı işe atanmanın, öğretmenlik mesleğini tercih etmede en önemli sebep olarak belirlendiğini ortaya koymaktadır. Bastick'e (2000) içsel ve özgeci gerekçeler gelişmiş toplumlarda, dışsal gerekçeler ise henüz gelişmekte olan toplumlarda daha etkili olarak görülmektedir.

Araştırma sonuçları gelişmekte olan ülkelerde öğretmenlik mesleğini seçmede genel olarak dışsal gerçeklerin aile baskısı sonucunda ortaya çıktığını göstermektedir (Çermik, Doğan ve Şahin, 2010). Ailenin atanma koşulları ve iş garantisini göz önünde bulundurarak yaptığı baskı sonucunda öğretmen olmaya karar veren öğretmen adayı, lisans eğitimi döneminde aslında öğretmenlik mesleğinin kendine göre olmadığını fark edip pişmanlık duyabilmektedir. Bu gibi sebeplerden, seçilen herhangi bir meslekte başarı oranının düşük olması kaçınılmazdır. En önemlisi eğitimin başlangıç noktası olan temel eğitimde mesleğini icra edecek öğretmen adaylarının da böyle düşüncelere sahip olması beklenmemektedir.

Araştırma bulguları öğretmen adaylarının meslek seçimlerinde çeşitli değişkenlerin etkisini ortaya koymaktadır. Ivanec (2023) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, öğretmen adaylarının meslek seçimine yönelik motivasyonları incelenmiştir. Bulgular, öğretmenlik mesleğini tercih etmede içsel değer, sosyal değer ve bireyin kendi öğretme becerilerine ilişkin algısının en belirleyici faktörler olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, yapılan analizler, okul öncesi öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği adaylarının motivasyonlarının büyük ölçüde benzerlik gösterdiğini ortaya koymuştur. Yurdakal (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın bulguları, öğretmen adaylarının meslek seçiminde anne, baba ve yakın çevrenin önemli bir etkiye sahip olduğunu, ancak nihai kararın bireyler tarafından verildiğini ortaya koymuştur. Yakın çevrede özellikle sınıf öğretmenlerinin rol model olmalarının, öğretmenlik mesleğini tercih etme sürecinde belirleyici bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, öğretmenlik mesleğinin tercih edilmesinde, mesleğin toplumdaki saygınlığı, devlet kadrolarına atanma oranının fazla olması, iş tanımının ve sorumluluğunun açık bir şekilde belirlenmiş olması gibi faktörlerin önemli rol oynadığı vurgulanmıştır.

Problem Durumu

İlkokul ve okulöncesi öğretmeni olmanın diğer öğretmenlik alanlarına göre daha fazla fedakârlık ve sabır istediği açıktır. İlkokul öğretmenliği alanında öğretmenlerin meslek seçiminde özgeci ve içsel yaklaşımı ön planda tutmaları beklenir. Bu nedenle, ülkenin geleceği olan çocukları emanet edeceğimiz öğretmen adaylarının nitelikli öğretmen olabilmeleri öncelikle öğretmenlik mesleğini bilinçli seçmelerine ve sevmelerine bağlıdır.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini neden seçtiklerini belirlemek birçok açıdan önemlidir. Öğretmen adaylarının gerçekten isteyerek mi, yoksa zorunluluk veya başka sebeplerle mi öğretmenliği seçtiklerini anlamak, onların mesleğe uyumlarını değerlendirmeye yardımcı olabilir. Bunun yanında, öğretmen yetiştirme programları, adayların öğretmenlik mesleğine bakış açıları doğrultusunda düzenlenebilir. Örneğin, eğer adayların büyük bir kısmı maddi güvence veya iş garantisi nedeniyle bu mesleği seçiyorsa, eğitim programlarında mesleki farkındalık ve öğretmenlik idealine yönelik çalışmalar artırılabilir. Öğretmenliğe bilinçli ve istekli bir şekilde yönelen bireyler, daha motive ve verimli olabilir. Adayların mesleği seçme nedenlerini anlamak, onların mesleki doyumlarını artıracak stratejiler geliştirmeye yardımcı olabilir. Öğretmenlik, doğrudan öğrencilerin gelişimini etkileyen bir meslek olduğu için, öğretmenlerin mesleğe olan ilgisi ve bağlılığı öğrencilerin öğrenme sürecine yansır.

Mesleğe gönülden bağlı öğretmenler, öğrencilere daha iyi rehberlik edebilir ve olumlu bir öğrenme ortamı sağlayabilirler. Sonuç olarak, öğretmen adaylarının mesleği neden seçtiklerini anlamak, eğitim politikalarının geliştirilmesinden öğretmenlerin mesleki gelişimine kadar birçok alanda iyileştirmeler yapmak için kritik bir öneme sahiptir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) bulunan Atatürk Öğretmen Akademisi (AÖA), dört yıllık bir yükseköğretim kurumu olarak sınıf öğretmenleri ve okulöncesi öğretmenleri yetiştiren tek devlet

kurumudur. KKTC'de ilköğretim kurumlarında, bu iki öğretmenlik alanında kariyer yapmak isteyen bireylerin, Öğretmenler Yasası'nın 16. maddesi gereğince, AÖA'dan mezun olmaları zorunludur. AÖA'dan mezun olan öğretmenler KKTC'de yapılan öğretmenlik sınavlarına girerek yeterli puanı alarak göreve başlayabilirler. AÖA mezunu öğretmen adayının yeterli puanı alamaması durumunda kadrolara geçici öğretmen olarak ataması yapılmakta ve tekrar sınava girmesi gerekmektedir. AÖA'daki iki öğretmenlik alanı programlarının ders içerikleri, Türkiye Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) belirlediği standartlara uygun olarak düzenlenmiştir.

Bu çalışmanın amacı, AÖA Sınıf Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği programlarında eğitim alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme sebeplerini incelemektir. Bunun yanında, öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin, öğrenim gördükleri bölümün, akademik başarı durumlarının, köy-kasaba veya ilçelerde ikamet etme durumlarının, mezun oldukları lise türünün ve anne-baba mesleklerinin öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri üzerindeki etkisini araştırmak amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın desenine, çalışma grubuna, veri toplamada kullanılan araçlara, veri toplama süreçleri ve veri analizi başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada sınıf öğretmenliği ve okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebeplerinin incelenmesi amaçlandığından nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Atatürk Öğretmen Akademisi Araştırma Projesi ve Etik Kurulu (APEK) tarafından 14.12.2023 tarihinde yapılan değerlendirme sonucunda, araştırma ile ilgili olarak araştırmacıların tüm etik unsurları tamamladığı ve çalışmanın etik açıdan uygulanabilir olduğuna karar verilmiştir. Söz konusu karar, APEK temsilcisinin imzası ile onaylanmıştır.

Örnekleme/Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, AÖA'da öğrenim gören tüm öğretmen adayları teşkil etmektedir. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmadan tüm evrene ulaşmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın katılımcıları ile ilgili demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının bölümlere göre dağılımı

	N	Yüzde (%)
Sınıf Öğretmenliği	130	76.5
Okul Öncesi Öğretmenliği	40	23.5
Toplam	170	100.0

Tablo 1'de belirtildiği üzere toplam 170 öğretmen adayından veri toplanmıştır. Veri toplanan öğretmen adaylarının 130'u (%76,5) Sınıf Öğretmenliği bölümünde, 40'ı (%23,5) ise Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmektedir.

Tablo 2'de araştırmanın katılımcılarının bölüm ve cinsiyete göre dağılımı ile ilgili demografik bilgiler sunulmuştur.

Tablo 2.Öğretmen adaylarının bölüm ve cinsiyete göre dağılımı

	Cinsiyet		Toplam
	Kadın	Erkek	
Sınıf Öğretmenliği	88	42	130
Okul Öncesi Öğretmenliği	28	12	40
Toplam	116	54	170

Tablo 2'ye göre Sınıf Öğretmenliği bölümünde eğitim alan öğretmen adaylarının 88'i kadın, 42 tanesi ise erkektir. Okul öncesi Öğretmenliği bölümünde eğitim alan adayların dağılımı ise 28 kadın ve 12 erkek şeklindedir. Ayrıca veri toplanan tüm adaylar incelendiğinde adayların %68,2'sinin kadın, %31,8'inin ise erkek olduğu saptanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada öğretmen adaylarına ait öğrenim gördükleri bölüm, cinsiyet, sınıf düzeyi gibi demografik özelliklerin belirlenmesi amacıyla veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu 9 sorudan oluşmaktadır.

Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri Ölçeği

Araştırmada, Övet (2006) tarafından tasarlanan 'Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri' ölçeği, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebeplerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Ölçek dört boyutlu yapıda (Bilinç, Güvence, İdeal, Etkilenme) ve 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçek içindeki maddeler 5'li dereceleme şeklinde (1: Hiç uygun değil; 2: Çok az uygun; 3: Biraz uygun; 4: Oldukça uygun; 5: Tamamen uygun) sunulmuştur. Ölçekteki olumsuz maddeler (2, 3, 4, 8, 10, 12, 16, 24, 26) ters puanlanmıştır.

Ölçeğin *Bilinç* boyutunda yer alan "Yapabileceğim en uygun meslek olduğu için seçtim.", "Bana mutluluk vereceğine inandığım için seçtim.", "Kendimi geliştirebileceğim bir meslek olduğu için seçtim.", "Herkes tarafından yapılabilecek bir meslek olmadığına inandığım için seçtim.", "Kişisel amaçlarımı gerçekleştirebileceğim bir meslek olduğu için seçtim.", "Bu mesleğin gerektirdiği yeteneklere sahip olduğumu düşündüğüm için seçtim.", "Sosyal yönü güçlü bir meslek olduğu için seçtim." ve "Çocukları çok sevdiğim için seçtim." ifadeleri ile *İdeal* boyutunda yer alan "İdealimdeki meslek olduğu için seçtim." ifadesinin, öğretmenlik mesleğini tercih etmede içsel gerekçelere vurgu yaptığı söylenebilir.

Benzer şekilde, *Bilinç* boyutunda bulunan "Toplumsal ilerlemeye ve kalkınmaya katkıda bulunmak için seçtim.", "Eğitime katkıda bulunabileceğimi düşündüğüm için seçtim.", "Kutsal bir meslek olduğuna inandığım için seçtim." ve "Eğitim sistemimizin öğretmene ihtiyacı olduğunu düşündüğüm için seçtim." maddeleri ise öğretmenlik mesleğini tercih etmede özgeci gerekçeler kapsamında değerlendirilebilir.

Öte yandan, *Güvence* boyutunda yer alan "İş güvencesi olduğu için seçtim.", "Mezun olunca işimin hemen hazır olmasından dolayı seçtim." ve "Sosyal güvencesi olduğu için seçtim." ifadeleri; *İdeal* boyutunda bulunan "Üniversite sınavında başka bölümlere puanım yetmediği için seçtim." ifadesi ile *Etkilenme* boyutunda yer alan "Ailemden birisi öğretmen olduğundan dolayı seçtim." ve "Yakın çevremden birisi öğretmen olduğu için seçtim." ifadeleri ise öğretmenlik mesleğini seçmede dışsal gerekçelere işaret etmektedir.

Ölçeğin Cronbach Alpha değeri ölçeğin tümü için 0,86 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri bilinç alt boyutu için 0,91, güvence alt boyutu için 0,79, ideal alt boyutu için 0,89 ve etkilenme alt boyutu için ise 0,75 olarak hesaplanmıştır.

Güvenilirlik analizi için yapılan Intraclass Correlation Coefficient (ICC) testi, iki tür sonuç sunmuştur. Single Measures için ICC değeri 0,259 (95% CI [0.215, 0.312]) olarak bulunmuş ve bu, değerlendirmeciler arasındaki tutarlılığın düşük olduğunu göstermektedir. Ancak Average Measures ICC değeri 0,869 (95% CI [0,838, 0,896]) olarak bulunmuş ve bu, ortalama değerlendirmeciler arasında yüksek bir tutarlılık sağlandığını göstermektedir, bu da ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir ($F(169, 3042) = 7,626, p < 0.001$).

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde öncelikle araştırmanın etik prosedürü gereğince AÖA'dan 'Etik Kurul' izni alınmıştır. Bu yolla, araştırmanın katılımcıları olan AÖA öğretmen adaylarının, araştırmaya gönüllü katılım onayları alınarak etik kurullara uygunluk sağlanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu ve Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri Ölçeği Google Forms yardımı ile online oluşturulmuş ve öğretmen adaylarına link göndermek suretiyle 25.02.2024 - 05.04.2024 tarihleri arasında veri toplanmıştır. Veri toplama araçlarının başında öğretmen adaylarına, araştırmanın konusu hakkında bilgi verilmiştir. Tüm katılımcılardan, online sistemde sunulan bilgilendirilmiş onam formunu okuyarak araştırmaya katılmayı onayladıklarını belirten kutucuğu işaretlemeleri istenmiştir. Bu işaretleme, katılımcıların onay imzası olarak kabul edilmiştir.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Bulgular, betimsel istatistik (aritmetik ortalama, yüzdelik ve frekans) t testi ve ANOVA kullanılarak sunulmuştur.

BULGULAR

Öğretmen adaylarının demografik bilgileri ile ilgili bulgular

Öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre dağılımı Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre dağılımı

	N	Yüzde
1.Sınıf	22	12.9
2.Sınıf	38	22.4
3.Sınıf	79	46.5
4.Sınıf	31	18.2
Toplam	170	100

Tablo 3'e göre veri toplanan 170 öğretmen adayının 22'si (%12,9) 1.Sınıf, 38'i (%22,4) 2.Sınıf, 79'u (%46,5) 3.Sınıf ve 31'i (%18,2) ise 4.Sınıf düzeyinde öğrenim görmektedir. Bu tabloya göre %46,5 ile en fazla veri 3.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarından toplanmıştır.

Tablo 4'te öğretmen adaylarının genel başarı ortalamasına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının genel başarı ortalamasına göre dağılımı

	N	Yüzde
3.00-4.00	165	97.1
2.00-2.99	5	2.9
Toplam	170	100.0

Tablo 4'e göre veri toplanan AÖA öğretmen adaylarının %97,1'inin genel başarı ortalaması, 3,00-4,00 aralığındadır. Bu veri, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğun (N=165) başarı ortalamasının yüksek olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının %2,9'luk kısmının ise genel başarı ortalaması 2,00-2,99 aralığındadır.

Tablo 5'te öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne ilişkin dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre dağılımı

	N	Yüzde
Anadolu Lisesi	32	18.8
Devlet Koleji	90	52.9
Düz Lise	11	6.5
Fen Lisesi	12	7.1
Meslek Lisesi	1	0.6
Özel Kolej	24	14.1
Toplam	170	100.0

Tablo 5'e göre veri toplanan öğretmen adaylarının 90'ının (%52,9) devlet kolejinden mezun olduğu görülmektedir. Geriye kalan adayların 32'si (%18,8) Anadolu Lisesinden, 24'ü (%14,1) Özel Kolejden, 12'si (%7,1) Fen Lisesinden, 11'i (%6,5) Düz Liseden ve 1'i (%0,6) ise Meslek Lisesinden mezun oldu. Buna göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yarısından fazlasının devlet kolejinden mezun olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının üniversite deneyimine ilişkin dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının üniversite deneyimine göre dağılımı

	N	Yüzde
İlk ve Tek Üniversite	141	82.9
İkinci Üniversite (İlki tamamlanmış)	3	1.8
İkinci Üniversite (İlki yarıda kalmış)	26	15.3
Toplam	170	100.0

Tablo 6'ya göre veri toplanan öğretmen adaylarının %82,9'luk (N=141) kısmı, üniversite terciğinde ilk olarak AÖA'yı seçtiği görülmektedir. İlk üniversitesini yarıda bırakıp AÖA'yı tercih eden öğretmen adayları ise %15,3'lük (N=26) kısmı oluşturmaktadır. İlk üniversitesini tamamlayıp ikinci üniversite olarak AÖA'yı tercih eden öğretmen adayları da %1,8'lik kısımda yer almaktadır. Buna göre veri toplanan adayların büyük çoğunluğu (N=141) üniversite terciğinde ilk olarak AÖA'yı seçmiştir.

Katılımcıların anne mesleklerine ilişkin dağılımı Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmen adaylarının anne mesleklerine göre dağılımı

	N	Yüzde
Devlet Memuru	32	18.8
Özel Sektör	48	28.2

Ev Hanımı	53	31.2
Emekli	9	5.3
Öğretmen	28	16.5
Toplam	170	100.0

Tablo 7'ye göre veri toplanan öğretmen adaylarının 53'ünün (%31,2) anne mesleği ev hanımı, 48'inin (%28,2) özel sektör, 32'sinin (%18,8) devlet memuru, 28'inin (%16,5) öğretmen ve 9'unun (%5,3) ise emekliye ayrıldığı görülmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının çoğunluğunun annesi ev hanımı olarak görülmektedir. (%31,2)

Tablo 8'de öğretmen adaylarının baba mesleklerine ilişkin dağılımı özetlenmiştir.

Tablo 8. Öğretmen adaylarının baba mesleklerine göre dağılımı

	N	Yüzde
Devlet Memuru	59	34.7
Özel Sektör	61	35.9
Emekli	29	17.1
Merhum	1	0.6
Öğretmen	20	11.8
Toplam	170	100.0

Tablo 8'e göre veri toplanan öğretmen adaylarının %35,9'unun (N=61) baba mesleği özel sektör, %34,7'si (N=59) devlet memuru, %17,1'i (N=29) emekli, %11,8'i (N=20) öğretmen ve %0,6'sı (N=1) ise merhum olarak görülmektedir. Buna göre baba mesleği olarak devlet memuru (%34,7) ve özel sektör (%35,9) mesleklerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Katılımcıların ikamet edilen yerleşim birimlerine ilişkin dağılımı Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğretmen adaylarının ikamet edilen yerleşim birimlerine göre dağılımı

	N	Yüzde
Köy - Kasaba	94	55.3
İlçe - Şehir	76	44.7
Toplam	170	100.0

Tablo 9'a göre veri toplanan öğretmen adaylarının %55,3'ü (N=94) köy - kasabada ikamet etmektedir. Geriye kalan %44,7'lik (N=76) kısım ise ilçe - şehirde ikamet etmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının yarısından fazlası (N=94) kırsal bölgelerde yaşamlarını sürdürmektedir.

Öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri ölçeğinden elde edilen bulgular

'Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri Ölçeği' kullanılarak ölçek maddelerine yönelik elde edilen sonuçların aritmetik ortalama ve standart sapmaları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Ölçek maddelerine yönelik betimsel analiz sonuçları

Boyut	Ölçek Maddesi	Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$)	Standart Sapma (SS)
Bilinç	Yapabileceğim en uygun meslek olduğu için seçtim.	3.79	1.0
	Bana mutluluk vereceğine inandığım için seçtim.	4.02	1.0
	Kendimi geliştirebileceğim bir meslek olduğu için seçtim.	3.99	1.0
	Toplumsal ilerlemeye ve kalkınmaya katkıda bulunmak için seçtim.	4.01	1.0

	Herkes tarafından yapılabilecek bir meslek olmadığına inandığım için seçtim.	3.77	1.1
	Kişisel amaçlarımı gerçekleştirebileceğim bir meslek olduğu için seçtim.	3.78	1.1
	Eğitime katkıda bulunabileceğimi düşündüğüm için seçtim.	4.12	0.94
	Kutsal bir meslek olduğuna inandığım için seçtim.	3.98	1.1
	Bu mesleğin gerektirdiği yeteneklere sahip olduğumu düşündüğüm için seçtim.	4.22	0.92
	Sosyal yönü güçlü bir meslek olduğu için seçtim.	4.06	0.99
	Çocukları çok sevdiğim için seçtim.	4.11	1.0
	Eğitim sistemimizin öğretmene ihtiyacı olduğunu düşündüğüm için seçtim.	3.78	1.1
Güvence	İş güvencesi olduğu için seçtim.	3.97	1.1
	Mezun olunca işimin hemen hazır olmasından dolayı seçtim.	3.81	1.1
	Sosyal güvencesi olduğu için seçtim.	3.84	1.0
İdeal	Üniversite sınavında başka bölümlere puanım yetmediği için seçtim.	4.76	0.61
	İdealimdeki meslek olduğu için seçtim.	4.04	0.93
Etkilenme	Ailemden birisi öğretmen olduğundan dolayı seçtim.	2.34	1.4
	Yakın çevremden birisi öğretmen olduğu için seçtim.	2.61	1.4

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük bir kısmı, öğretmenlik mesleğini ideallerindeki meslek olarak gördükleri için tercih ettiklerini belirtmiştir ($\bar{X}=4,04$, $SS=0,93$). Bu bulgu, katılımcıların büyük oranda meslek tercihlerinde "içsel" motivasyonların etkili olduğunu göstermektedir. "Yapabileceğim en uygun meslek olduğu için seçtim" ($\bar{X}=3,79$, $SS=1,0$) ve "Bu mesleğin gerektirdiği yeteneklere sahip olduğumu düşünüyordum için seçtim" ($\bar{X}=4,22$, $SS=0,92$) ifadelerine verilen yanıtlar, öğretmen adaylarının mesleğe uygun olduklarına dair güçlü bir inanca sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, "Herkes tarafından yapılabilecek bir meslek olmadığına inandığım için seçtim" ($\bar{X}=3,77$, $SS=1,1$) ifadesine verilen yanıtlar da katılımcıların öğretmenliğin belirli yetkinlikler gerektirdiğine ve kendilerinin bu yetkinliklere sahip olduklarına dair bir algıya sahip olduklarını göstermektedir.

"Bana mutluluk vereceğine inandığım için seçtim" ($\bar{X}=4,02$, $SS=1,0$) maddesine verilen yanıtlar, öğretmen adaylarının bu mesleği icra ederken mutlu olacaklarına dair bir inanca sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, bu bireylerin öğretmenlik mesleğini sevgi ve bağlılıkla yapacakları söylenebilir. Buna karşın, "Ailemden birisi öğretmen olduğundan dolayı seçtim" ($\bar{X}=2,34$, $SS=1,4$) maddesine verilen düşük puanlar, aile bireylerinin meslek tercihinde belirleyici bir faktör olmadığını bir göstergesidir.

"İş güvencesi olduğu için seçtim" ($\bar{X}=3,97$, $SS=1,1$) maddesine verilen yanıtlar, katılımcıların önemli bir kısmının, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) Atatürk Öğretmen Akademisi mezunlarına tanınan iş garantisini göz önünde bulundurarak mesleği tercih ettiğini göstermektedir. Aynı zamanda, "Kutsal bir meslek olduğuna inandığım için seçtim" ($\bar{X}=3,98$, $SS=1,1$) maddesinin sonuçları, öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun bu mesleği kutsal addettiğini ve mesleki tercihlerinin bu inançla şekillendiğini göstermektedir.

"İş hayatım boyunca kendimi geliştirebileceğim bir meslek olduğu için seçtim" ($\bar{X}=3,99$, $SS=1,0$) ve "Kendi kişisel amaçlarımı gerçekleştirebileceğim bir meslek olduğu için seçtim" ($\bar{X}=3,78$, $SS=1,1$) ifadelerinin sonuçları, öğretmen adaylarının büyük bir kısmının mesleklerini kişisel gelişim ve amaçlarını gerçekleştirme bağlamında değerlendirdiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, adayların mesleklerini sadece bir iş alanı olarak görmediklerini, aynı zamanda bireysel gelişimlerine katkı sağlayacak bir alan olarak algıladıklarını göstermektedir.

"Toplumsal ilerlemeye ve kalkınmaya katkıda bulunmak için seçtim" ($\bar{X}=4,01$, $SS=1,0$) ve "Eğitime katkıda bulunabileceğimi düşündüğüm için seçtim" ($\bar{X}=4,12$, $SS=0,94$) ifadelerine verilen yanıtlar,

öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun KKTC'nin toplumsal kalkınmasına ve eğitimine katkı sağlamak amacıyla bu mesleği tercih ettiğini göstermektedir. Aynı zamanda, "Eğitim sistemimizin öğretmene ihtiyacı olduğunu düşün düşündüğümü için seçtim" ($\bar{X}=3,78$, $SS=1,1$) ifadesi de adayların mevcut eğitim sisteminde bir eksiklik hissettiklerini ve bu eksikliği gidermede rol almak istediklerini ortaya koymaktadır.

Son olarak, "Sosyal yönü gücü bir meslek olduğu için seçtim" ($\bar{X}=4,06$, $SS=0,99$) maddesi, öğretmen adaylarının çoğunun mesleği sosyal etkileşim imkânları nedeniyle tercih ettiğini göstermektedir. Nitekim, öğretmen adaylarının çoğunluğu meslek tercihlerinde çocuk sevgisinin belirleyici bir unsur olduğunu belirtmiştir ($\bar{X}=4,11$, $SS=1,00$).

Araştırmanın ikinci bölümünde, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebeplerine çeşitli değişkenlerin etkisi araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri üzerine etkisi değerlendirildiğinde erkek öğretmen adaylarının ölçek puanlarının kadın öğretmen adaylarının ölçek puanlarına göre yüksek olsa da anlamlı bulunmamıştır ($t=1,082$ ve $p=0,281$). Benzer şekilde öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümün ($t=-0,627$ ve $p=0,531$), akademik başarı durumlarının ($t=-1,318$ ve $p=0,189$), köy-kasaba veya ilçelerde ikamet etme durumlarının ($t=1,003$ ve $p=0,318$) öğretmenlik mesleği tercih sebepleri üzerinde bir etkisi bulunmamıştır. Öğretmen adaylarının sınıf düzeylerinin öğretmenlik mesleğini tercih etmeleri üzerine olan etkisini araştırmak amacıyla ANOVA testi kullanılmıştır. ANOVA sonuçları mezun oldukları lise türünün, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçmelerinde etkisi olmadığını göstermektedir ($F=1,291$, $p=0,270$). ANOVA sonuçları aynı zamanda öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türünün öğretmenlik mesleğini seçmelerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir ($F=1,291$, $p=0,270$). Bunun yanında, anne-baba mesleğinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri üzerinde de bir etkisi bulunamamıştır ($F=0,383$, $p=0,821$ ve $F=0,556$, $p=0,645$).

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri ölçeğinin "bilinç" alt faktörü puanları üzerindeki etkisi incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adayları arasında kadın öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,398$, $p<0,05$). t-test sonuçları Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Cinsiyetin bilinç alt faktörü üzerindeki etkisine yönelik t-testi sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	t testi		
				T	df	p
Kadın	116	48.82	9.177	2.398	168	0.018
Erkek	54	45.15	9.539			

$p<0,05$

Öte yandan, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümün ($t=-1,073$ ve $p=0,285$), akademik başarı durumlarının ($t=-0,999$ ve $p=0,319$), köy-kasaba veya ilçelerde ikamet etme durumlarının ($t=1,373$ ve $p=0,531$) öğretmenlik mesleği tercih sebepleri ölçeğinin "bilinç" alt faktörü puanları üzerinde bir etkisi bulunmamıştır. ANOVA testi sonuçları, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerinin "bilinç" alt faktörü puanları üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığını göstermektedir ($F=1,291$, $p=0,270$). ANOVA sonuçları mezun oldukları lise türünün, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçmelerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir ($F=1,159$, $p=0,331$). Ayrıca, anne-baba mesleğinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri "bilinç" alt faktörü puanları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunamamıştır ($F=0,827$, $p=0,510$ ve $F=0,528$, $p=0,664$).

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri ölçeğinin "güvence" alt faktörü puanları üzerindeki etkisi incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adayları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t=1,379$ ve $p=0,170$). Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümün ($t=0,104$ ve $p=0,917$), akademik başarı durumlarının ($t=-0,140$ ve $p=0,889$), köy-kasaba veya ilçelerde ikamet etme durumlarının ($t=0,623$ ve $p=0,534$) öğretmenlik mesleği tercih sebepleri ölçeğinin "güvence" alt faktörü puanları üzerinde bir etkisi bulunmamıştır. ANOVA testi sonuçları, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerinin "güvence" alt faktörü puanları üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığını göstermektedir ($F=1,396$, $p=0,246$). ANOVA sonuçları öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türünün öğretmenlik mesleğini seçmelerinde belirgin bir etkisinin olmadığını göstermektedir ($F=0,533$,

$p=0,751$). Ayrıca, anne-baba mesleğinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri “güvence” alt faktörü puanları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunamamıştır ($F=0,463$, $p=0,763$ ve $F=0,142$, $p=0,935$).

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin, öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri arasında bulunan “ideal” alt faktörü puanlarına etkisi incelendiğinde, kadın ve erkek adaylar arasında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır ($t=1,778$, $p=0,077$). Aynı şekilde, öğrenim görülen bölümün ($t=-1,394$, $p=0,165$), akademik başarı durumunun ($t=-0,766$, $p=0,445$) ve yaşanan yerin (köy, kasaba veya ilçe) ($t=-0,724$, $p=0,470$) bu faktör üzerinde bir etkisi olmadığı görülmüştür. ANOVA testi sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri “ideal” alt faktörü puanlarını anlamlı bir şekilde etkilememektedir ($F=0,029$, $p=0,993$). Benzer şekilde, mezun olunan lise türünün de bu faktör üzerinde bir etkisi olmadığı belirlenmiştir ($F=1,683$, $p=0,142$). Bunun yanı sıra, anne ve baba mesleklerinin öğretmen adaylarının öğretmenliği seçme nedenlerinden biri olan “ideal” alt faktörü üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir ($F=0,772$, $p=0,545$ ve $F=0,086$, $p=0,967$).

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri ölçeğinin “etkilenme” alt faktörü puanları üzerindeki etkisi incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adayları arasında erkek öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,956$, $p<0,05$). t-test sonuçları Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Cinsiyetin etkilenme alt faktörü üzerindeki etkisine yönelik t-testi sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	t testi		
				t	df	p
Kadın	116	4.53	2.783	2.956	168	0.004
Erkek	54	5.85	2.587			

$p<0,05$

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümün ($t=1,557$ ve $p=0,121$), akademik başarı durumlarının ($t=-1,516$ ve $p=0,131$), köy-kasaba veya ilçelerde ikamet etme durumlarının ($t=-0,887$ ve $p=0,376$) öğretmenlik mesleği tercih sebepleri ölçeğinin “etkilenme” alt faktörü puanları üzerinde bir etkisi bulunmamıştır. ANOVA testi sonuçları, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerinin “etkilenme” alt faktörü puanları üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığını göstermektedir ($F=1,480$, $p=0,222$).

Öğretmen adaylarının, anne mesleğine göre “etkilenme” alt boyutundaki puanlarını karşılaştırmak amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları, meslek gruplarının puanları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($F(4,165) = 11,766$, $p<0,05$). Levene testi istatistiği anlamlı olduğu için, eşit varyanslar varsayılmamıştır. Gruplar arasındaki farkları incelemek için, Scheffe testi kullanılarak post-hoc karşılaştırmalar yapılmıştır. ANOVA sonuçları Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. Anne mesleğinin “Etkilenme” alt boyutundaki etkisini incelemek amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları

Gruplar	Varyansların Homojenliği Testi				ANOVA	
	$\bar{X}$	SS	Levene Testi	p	F	p
Devlet Memuru	3.56	1.999	3.131	0.016	11.766	0.000
Özel Sektör	4.60	2.711				
Ev hanımı	4.45	2.707				
Emekli	6.56	2.698				
Öğretmen	4.95	2.785				
Group Differences						
Gruplar	Ortalama Farkı	P	%95 Güven Aralığı			
Devlet Memuru & Emekli	-2.993	0.041	-5.92	-0.07		

Devlet Memuru & Öğretmen	-3.973	0.000	-5.98	-1.97
Özel sektör & Öğretmen	-2.932	0.000	-4.77	-1.09
Ev hanımı & Öğretmen	-3.083	0.000	-4.89	-1.27

$p < 0.05$

Öğretmen adaylarının, baba mesleğine göre “etkilenme” alt boyutundaki puanlarını karşılaştırmak amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları, meslek gruplarına ait puanlar arasında dikkate değer bir fark olduğu gözlemlenmiştir. ($F(3,166) = 6,270$, $p < 0,05$). Levene testi istatistiksel olarak anlamlı olmadığından, varyansların eşit olduğu varsayılmıştır. Gruplar arasındaki farkları incelemek için, Scheffe testi kullanılarak post-hoc karşılaştırmalar yapılmıştır. ANOVA sonuçları Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. Baba mesleğinin “Etkilenme” alt boyutundaki etkisini incelemek amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları

Varyansların Homojenliği Testi				ANOVA	
Gruplar	$\bar{X}$	SS	Levene Testi	P	F
Devlet Memuru	4.98	2.536	1.063	0.366	6.270
Özel Sektör	4.23	2.877			
Emekli	4.83	2.653			
Öğretmen	4.95	2.785			
Group Differences					
Gruplar	Ortalama Farkı	P	%95 Güven Aralığı		
Devlet Memuru & Öğretmen	-2.217	0.018	-4.16	-0.27	
Özel Sektör & Öğretmen	-2.970	0.000	-4.91	-1.03	
Emekli & Öğretmen	-2.367	0.026	-4.54	-0.20	

$p < 0.05$

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, AÖA’nde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri incelenmiştir. Öğretmen adayları ile ilgili elde edilen demografik bilgiler doğrultusunda AÖA’da öğrenim gören öğretmen adaylarının genelinin kadın, genel başarı ortalamalarının yüksek, mezun oldukları lise türünün devlet koleji, anne mesleklerinin ev hanımı, baba mesleklerinin ise çoğunlukla devlet memuru ve özel sektör, ikamet edilen yerleşim biriminin de çoğunlukla köy – kasaba olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni ve okul öncesi öğretmen adaylarının, meslek seçimlerindeki gerekçeleri incelendiğinde, içsel, dışsal ve özgeci gerekçelere dayandığı söylenebilir. Öğretmen adaylarının meslek tercih sebeplerinin gerekçeleri ölçek maddelerine göre çeşitlilik göstermektedir. Araştırmada kullanılan ölçek maddelerine göre içsel ve özgeci gerekçelerin dışsal gerekçelere göre daha baskın olduğu söylenebilir. Araştırmanın bu bulguları, önceki araştırmalarda yer alan öğretmenlik mesleğini seçme gerekçelerinde dışsal etkenlerin baskın olması (Bastick, 2000; Boz ve Boz, 2008; Papanastasiou ve Papanastasiou, 1998; Saban, 2003) bulguları ile çelişmektedir. Bu fark, örneklem grubundaki farklılıklar, araştırmanın yapıldığı bağlam ve toplumsal dinamiklerle açıklanabilir. Ayrıca, kullanılan metodolojik farklılıklar ve meslek seçimiyle ilgili değişen toplumsal değerler de bu çelişkili bulguları açıklayabilir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının meslek tercihlerindeki motivasyonların daha karmaşık ve çok boyutlu olduğunu göstermektedir.

Bu araştırmanın yapıldığı yer ve zamandaki eğitim politikaları, öğretmenlik mesleği hakkında toplumsal algılar ve bu mesleği seçme motivasyonları da değişebilir. Örneğin, öğretmenlik mesleğine olan saygı veya bu mesleğin sağladığı tatmin duygusu, önceki yıllara göre daha fazla öne çıkıyor olabilir.

Bu araştırmanın bulguları dışsal gerekçelerin içsel ve özgeci gerekçelere göre baskın olmadığını göstermesine rağmen dışsal gerekçelerle ilgili bazı ölçek maddelerinin aritmetik ortalamalarının ("*İş güvencesi olduğu için seçtim*", "*Mezun olunca işimin hemen hazır olmasından dolayı seçtim*", "*Sosyal güvencesi olduğu için seçtim*") yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum dışsal gerekçelerin de öğretmen adaylarının meslek seçiminde etkili olduğu göstermektedir. Araştırmanın bu bulgusu, Papanastasiou ve Papanastasiou'nun (1998) Kıbrıs'ta mezuniyet sonrası hızlı işe atanmanın en önemli tercih nedeni olarak belirlendiği çalışmasının bulguları ile örtüşmektedir. Bu iki çalışmadaki benzer bulgular, Kıbrıs'ta öğretmen adaylarının meslek seçiminde 'mezuniyet sonrası garanti iş' zihniyetini ortaya koyması bakımından önemlidir. AÖA'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının sahip oldukları içsel gerekçelerin yanında 'mezuniyet sonrası garanti iş' zihniyetinin de etkili olduğu söylenebilir.

Öğretmen adayları, öğretmenlik mesleğini tercih ederken çevre ve aileden birisinin öğretmen olmasının etkisi yönünden kararsız oldukları söylenebilir. Öğretmen adaylarının ölçekte yer alan bu maddelere cevap verirken cevaplarda 'Oldukça uygun' seçeneğine doğru eğilim olmakla birlikte en çok 'Biraz Uygun' seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir. Bu durum Eş'in 2010 yılında yaptığı çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir. Sonuç olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih ederken az da olsa yakın çevresinden ve ailesinden birinin öğretmen olmasından etkilendiği söylenebilir.

AÖA'sinde öğrenim göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme sebeplerinin incelendiği bu araştırmanın bulguları, öğretmen adaylarının dışsal gerekçelerden çok içsel ve özgeci gerekçelerden etkilenecek bu mesleği seçtiğini fakat bazı dışsal gerekçelerin de örneğin 'mezuniyet sonrası atanma koşulları' mesleği tercih etme konusunda etkili olduğunu göstermektedir.

Kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri ölçeğinin "bilinç" alt boyutunda erkek öğretmen adaylarına ilişkin daha yüksek puan alması, onların öğretmenliği seçerken belirli faktörlere daha fazla önem verdiğini veya bu faktörlere yönelik motivasyonlarının daha güçlü olduğunu gösterebilir. Örneğin, kadın öğretmen adayları öğretmenliği daha fazla idealist nedenlerle veya toplumsal fayda sağlama (çocuklarla çalışma isteği, eğitime katkı sağlama motivasyonu gibi) amacıyla seçiyor olmuş olabilirler. Aynı zamanda, toplumda öğretmenliğin kadınlar için uygun görülen bir meslek olması kadın adayları bu mesleğe daha fazla yönlendirmiş olabilir. Nitekim Erginer ve Saklan'ın (2020) çalışmasında da, öğretmenlik mesleğinin toplumda "kadın mesleği" olarak algılandığı ve bu algının kadın öğretmen adaylarının meslek tercihlerini etkilediği ortaya konulmuştur. Ölçeğin "bilinç" alt boyutu içsel motivasyonla ilgili daha fazla madde barındırdığından, kadın adayların, öğretmenlik mesleğine yönelik içsel motivasyonlarının erkek adaylara kıyasla daha yüksek olduğu şeklinde bir değerlendirme yapılabilir.

Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının mesleği tercih etme sebeplerinden biri olan "güvence" faktörünün çeşitli değişkenlerle anlamlı bir ilişki göstermediğini ortaya koymaktadır. Cinsiyetin, öğrenim görülen bölümün, akademik başarının, yaşanan yerin (köy, kasaba, ilçe), sınıf düzeyinin ve mezun olunan lise türünün, öğretmen adaylarının iş bulma ve çalışma koşulları gibi güvenceye yönelik beklentileri üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Benzer bulgular "ideal" alt boyutunda da görülmektedir. Benzer şekilde, anne ve babanın mesleklerinin de öğretmen adaylarının mesleki güvenceden beklentilerini anlamlı şekilde etkilemediği belirlenmiştir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının mesleki güvenceye dair algılarının bireysel veya çevresel faktörlerden bağımsız olarak şekillendiğini düşündürmektedir. Başka bir deyişle, öğretmenlik mesleğinin sağladığı güvence algısı, adayların geçmiş deneyimlerinden ya da demografik özelliklerinden ziyade mesleğin doğasıyla ilgili genel bir algıya dayanıyor olabilir. Aynı zamanda, öğretmenlik mesleğinin bireyler için ideal olup olmadığına dair algının, kişisel tercihlerden ve mesleğe yönelik bireysel motivasyonlardan kaynaklanabileceğini düşündürmektedir. Örneğin, "İdealimdeki meslek olduğu için seçtim" maddesinin yer aldığı "ideal" alt boyutunda, öğretmen adaylarının meslek seçiminde duygusal

faktörlerin öne çıkabileceği şeklinde yorumlanabilir. Ancak araştırma bulguları, öğretmen adaylarının tercihlerinin belirli demografik özelliklerden etkilenmediğini, daha çok kendi içsel kararlarına dayandığını göstermektedir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının meslek tercihinde öznel faktörlerin belirleyici rol oynadığını ve özellikle güvence arayışının ya da idealist motivasyonların, bireysel ve sosyal değişkenlerden ziyade mesleğin kültürel ve yapısal özelliklerine dayalı genel algılarla şekillendiğini göstermektedir. Nitekim öğretmenlik mesleğine, toplumun farklı kesimlerinde benzer anlamlarla yüklendiği için, bireylerin bu mesleğe yönelik algıları da geniş toplumsal kabullerle paralel bir şekilde gelişmektedir. Dolayısıyla, öğretmenlik mesleğine ilişkin güvence ve ideal algısının, bireyler arası farklılıklar göstermemesi, mesleğin toplumsal normlar içerisindeki yerinin ve işlevinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu noktada Çelikten ve diğerlerinin (2005) öğretmenlik mesleğine ilişkin yaptığı tanımlar, bulguların açıklanmasına önemli katkı sağlamaktadır. Çelikten ve arkadaşları (2005), "öğretmen" kavramının insanlar tarafından farklı anlamlarla yüklendiğini belirtmektedir. Bu anlamlardan bazıları, öğretmenlerin daha çok görev odaklı, duygusal olmayan ve teknik yönlerini yansıtırken; bazıları ise öğretmenliğin canlı, sıcak ve çok boyutlu bir kimlik olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Öğretmenlik mesleği, bireylerin kariyer tercihlerini etkileyen yalnızca kişisel bir seçim değil, aynı zamanda kültürel ve sosyal olarak inşa edilmiş bir anlam alanı olarak da değerlendirilmelidir.

Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının mesleği seçme nedenleri arasında yer alan "etkilenme" alt faktörünün cinsiyet değişkenine göre büyük oranda farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Erkek öğretmen adaylarının, kadın öğretmen adaylarına kıyasla aile üyeleri veya yakın çevrelerinde öğretmen olan kişilerden daha fazla etkilendiği görülmektedir. Bu durum, erkek öğretmen adaylarının meslek seçiminde aile büyükleri ya da çevrelerinde öğretmen olan kişilerden daha fazla yönlendirilmiş olabileceğini düşündürmektedir. "Ailemden birisi öğretmen olduğundan dolayı seçtim" ve "Yakın çevremden birisi öğretmen olduğu için seçtim" gibi maddelerin yer aldığı bu alt boyuttaki anlamlı farklılık, erkek öğretmen adaylarının meslek seçiminde rol model etkisine daha açık olduğunu veya çevresel yönlendirmelerden daha fazla etkilendiğini göstermektedir. Bu bulgular, sosyal öğrenme kuramı (Bandura, 1977) çerçevesinde değerlendirilebilir. Sosyal öğrenme kuramına göre bireyler, gözlem yoluyla model aldıkları kişilerin davranışlarını öğrenir ve bu davranışları kendi yaşamlarında tekrar etme eğiliminde olurlar. Erkek öğretmen adaylarının, aile üyeleri veya çevrelerinde bulunan öğretmen figürlerinden etkilenerek meslek seçimi yapmaları, bu kuramsal bakış açısıyla uyumludur. Ölçeğin "ideal" alt boyutundaki bulgularla uyumlu bir şekilde, kadın öğretmen adaylarının meslek tercihlerinde bu tür dış etkenlerden erkekler kadar etkilenmemiş olabileceği, kararlarını daha çok kişisel ilgi, mesleki idealler veya farklı faktörler doğrultusunda vermiş olabilecekleri düşünülebilir. İlan (2023) çalışmasında belirtildiği gibi, fizyolojik ve psikolojik açıdan farklılık gösteren kadın ve erkek bireyler; ilgi, yetenek ve beceri alanlarında da farklılaşmakta, bu farklılıklar ise kariyer seçimlerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla, kadın öğretmen adaylarının meslek seçiminde kişisel değer ve hedeflere dayalı karar verme eğilimi göstermeleri, erkek öğretmen adaylarının ise daha çok çevresel faktörlerden etkilenmeleri, literatürde vurgulanan bu farklılaşma ile de tutarlıdır.

Yapılan ANOVA testi, anne mesleğinin "etkilenme" alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklar olduğunu ortaya koymuştur. Devlet memuru, özel sektör, ev hanımı, emekli ve öğretmen grupları arasındaki karşılaştırmalarda, öğretmen grubu ile diğer gruplar arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Öğretmen grubunun, diğer mesleklerle karşılaştırıldığında etkilenme alt boyutunda daha yüksek ortalama puanlara sahip olduğu görülmektedir. Araştırmanın bu bulgusu Yurdakul'un (2019) paralellik göstermektedir.

Bu çalışmada, baba mesleğinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme sebeplerini etkileyip etkilemediği, "etkilenme" alt boyutunda incelenmiştir. ANOVA testi sonuçları, baba mesleği ile öğretmenlik mesleğini tercih etme arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmenlik mesleğini tercih eden adaylar, diğer meslek gruplarındaki bireylere kıyasla daha belirgin bir eğilim sergilemektedirler. Özellikle devlet memuru, özel sektör ve emekli gruplarındaki bireylerle öğretmenlik mesleğini tercih eden bireyler arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Araştırma bulgularına göre, anne ve baba mesleği öğretmenlik mesleği tercihinin etkileyen değişkenlerdir.

Bu sonuçlar, öğretmen adaylarının meslek seçimlerinde yalnızca bireysel tercihlerinin değil, aynı zamanda ailelerinden ve baba mesleklerinden de etkilendiklerini ortaya koymaktadır.

Bu araştırmanın bulguları ve sınırlılıkları dikkate alındığında uygulamaya ve ilerde yapılacak araştırmalara yönelik şu öneriler yapılabilir:

- 1- Örneklem sayısı artırılarak çalışma tekrarlanabilir.
- 2- Bu çalışma, KKTC’de faaliyet gösteren diğer üniversitelerin eğitim fakültelerindeki farklı bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarına yapılabilir.
- 3- Bu çalışma, öğretmen adayları ile görüşme gerçekleştirilerek nitel çalışma olarak yapılabilir. Özellikle, ölçeğin “bilinç” boyutunda cinsiyetler arasında gözlenen anlamlı farklılığın nedenleri daha derinlemesine incelenebilir.
- 4- AÖA’nde öğrenim gören öğretmen adaylarının 1.sınıfta mesleğe karşı sahip oldukları düşünceler ile 4.sınıfta mesleğe karşı sahip olduğu düşüncelerin karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir.

Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğretmen adaylarının ölçek sorularına içten, samimi ve objektif cevaplar verdikleri varsayılmıştır. Bu araştırma 2023-2024 öğretim yılında Atatürk Öğretmen Akademisinde öğrenim gören öğretmen adayları ve Övün (2006) tarafından geliştirilen ‘Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri’ ölçeğine verdikleri cevapları ile sınırlıdır.

KAYNAKÇA

- Aşkar, P., & Erden, M. (1987). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği. *Çağdaş Eğitim*, 121(12), 8-11.
- Akyol K., A., & Çiftçi K., H. (2005). Okul öncesi öğretmen adaylarının empatik beceri düzeylerinin belirlenmesi. *Eurasian Journal of Educational Research*, (21), 13-23.
- Bastick, T. (2000). Why teacher trainees choose the teaching profession: Comparing trainees in metropolitan and developing countries. *International Review of Education/Internationale Zeitschrift für Erziehungswissenschaft/Revue Internationale de l'Education*, 46(3/4), 343-349.
- Boz, Y., & Boz, N. (2008). Kimya ve Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretmen Olma Nedenleri. *Kastamonu Education Journal*, 16(1), 137-144.
- Çelikten, M., & Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Çermik, H., & Şahin, B. D. A. (2010). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 201-212.
- Dardağan, M., & Hesapçıoğlu, M. (1997). Çeşitli yıllar itibariyle üniversiteleri kazanan öğrencilerin kaçınıcı tercihleriyle üniversiteleri kazandıkları-bir çözümleme. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(3), 717-727.
- Erginer, A., & Saklan, E. (2020). Öğretmenlik mesleğinin bir kadın mesleğine dönüşmesinin yaratabileceği sorunlara yönelik öğretmen adaylarının geliştirdikleri çözüm önerileri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 363-393.
- Eryetiş, M. V. (2016). Meslek seçimi ve mesleki rehberlik. *Anadolu bil meslek yüksekokulu dergisi*, (44).
- Eş, Ü. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerinin incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde*.
- Gültekin, M. (2010). Sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine yönelik algıları. *Education Sciences*, 5(4), 2178-21197.
- Ivanec, T. P. (2023). Motivation for the choice of a teaching career: comparison of different types of prospective teachers in Croatia. *Journal of Education for Teaching*, 49(3), 355-369.

- İlan, İ. (2019). *John Holland kişilik envanteri bakış açısıyla çalışan kişiliği ve kariyer seçimi arasındaki ilişki üzerine bir inceleme: Şanlıurfa ili örneği* [Doctoral dissertation, Şanlıurfa Üniversitesi].
- Kılıç, E. (2019). *Meslek seçiminde ailenin etkisine yönelik bir araştırma* (Master's thesis, Maltepe University (Turkey)).
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları
- Ök, M., Göde, O., & Alkan, V. (2017). İlköğretimde öğretmen-öğrenci etkileşimine sınıf yönetimi kurallarının etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 145.
- Övet, O. (2006). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi. *Unpublished master's thesis, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.
- Papanastasiou, C., & Papanastasiou, E. (1998). Papanastasiou, C. & Papanastasiou, E. (1998). What influences students to choose the elementary education major : the case of Cyprus. *Mediterranean Journal of Educational Studies*, 3(1), 35-45
- Poyraz, H., & Dere, H. (2001). *Okulöncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Ankara Yayıncılık.
- Saban, A. (2003). A Turkish profile of prospective elementary school teachers and their views of teaching. *Teaching and Teacher Education*, 19(8), 829-846.
- Şara, P. & Kocabaş, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri ve aldıkları eğitimle ilgili görüşleri. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counselling*, 1(2), 8-17.
- Türk Dil Kurumu. (2024). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu. <https://sozluk.gov.tr>
- Yurdakal, İ. H. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçmelerinde rol alan etmenler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8(2), 1205-1221.

EXTENDED SUMMARY

One of the most significant factors shaping a person's life is their profession. According to the Turkish Language Association, a "profession" is a structured activity that requires specific training, knowledge, and skills, aimed at producing useful goods or services for society. A profession is not only a means of livelihood but also an essential part of a person's self-actualisation process. Therefore, career choice should match individual interests and abilities while being made with a realistic perspective.

The teaching profession requires commitment, leadership, patience, and dedication. Teachers guide students through learning and support their academic and social development. Primary school and early childhood education teachers play a fundamental role in shaping a child's educational journey. The qualities teachers possess during this time significantly impact students' futures and the overall level of education in society. Factors influencing the career choices of preservice teachers include intrinsic motivations (interest in the profession, love of children), altruistic motivations (desire to serve society), and extrinsic motivations (job security, social benefits). Research shows that intrinsic and altruistic motivations are more common in developed societies, while extrinsic motivations dominate in developing countries. Additionally, family pressure is an important factor in career choice.

In the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC), the only state institution training primary school and early childhood education teachers is the Atatürk Teacher Training Academy (ATTA). Graduation from this institution is required for those who wish to become teachers in these fields. The purpose of this study is to investigate the factors influencing the career choices of preservice teachers at ATTA and how variables like gender, department, academic achievement, and others affect their career choice.

This study aims to investigate the reasons behind career choices among preservice primary school and early childhood educators. The survey model was used as the research method. The study population consists of all teacher candidates at Atatürk Teacher Training Academy. No specific sampling method was used, as the aim was to reach the entire population. A personal information form with nine questions was used to gather demographic data, while the "Reasons for Choosing the Teaching Profession" scale by Övet (2006) was used to measure career choice reasons. This scale includes 20 items

across four dimensions: Awareness, Certainty, Idealism, and Influence. The Cronbach's alpha reliability coefficient for the entire scale was 0.86. Ethical approval was obtained from ATTA, and voluntary participation was ensured. Data was collected via Google Forms from February 25 to April 5, 2024, with informed consent confirmed by participants.

Data was analyzed using SPSS software, employing descriptive statistics (arithmetic mean, percentage, frequency), t-tests, and ANOVA analysis.

Results showed that most preservice teachers view teaching as their ideal profession, choosing it because they enjoy it and have the necessary skills. These teachers see the profession as a path to personal happiness and development. They are motivated by the desire to contribute to social progress and view the profession as sacred. However, the influence of family factors on career choice is limited. The statement "I chose it because someone in my family is a teacher" received low ratings, indicating that family members do not play a significant role in career choices. Most prospective teachers choose the profession due to its social aspects and their love for children.

In the second part of the study, it was found that gender, department, academic achievement, and grade level did not significantly affect career choice. However, gender was found to have a significant effect on the "awareness" sub-factor of reasons for choosing teaching as a career. The profession of candidates' parents had no impact on their career choice, though a significant influence was observed regarding the father's profession.

The study examined the reasons for choosing the teaching profession among preservice teachers at ATTA. Demographic data shows that most preservice teachers are female, have a high academic average, and mostly studied at public universities. Their mothers are generally housewives, while fathers work in the public or private sector. Most participants live in rural or small-town areas. The preservice teachers in this study view their reasons for choosing teaching as a mix of intrinsic, extrinsic, and altruistic factors. However, intrinsic and altruistic factors were more dominant than extrinsic ones, which contrasts with previous studies in which external factors had a larger role. Despite this, extrinsic factors, such as job security and immediate employment after graduation, notably influenced their decision.

The study also found that preservice teachers rated the influence of a family member or someone close who is a teacher as somewhat undecided, though there was a slight influence, consistent with prior research. In conclusion, while intrinsic and altruistic motivations were more influential, extrinsic factors such as job security still played a role in the career choices of preservice teachers. Furthermore, female candidates showed stronger motivations related to the "awareness" sub-dimension of the scale, indicating that women place more importance on idealistic and social factors in their decision to pursue a teaching career.

The study found no significant relationship between gender, academic achievement, or high school type and perceptions of job security in teaching. However, male preservice teachers were more influenced by family members or close contacts who are teachers. Family background, particularly the father's profession, had an influence on career choice, with prospective teachers whose fathers were teachers scoring better in the "influence" dimension than those whose parents had other professions.

Suggestions for future research include increasing the sample size, extending the study to other universities, conducting qualitative research through interviews, and comparing the attitudes of first- and fourth-year trainee teachers toward their profession.